

De muziekberg met de Effenaar bovenop het Muziekcentrum in een soort glazen stolp, gezien van het nieuw te creëren Genderplein, als onderdeel van de plannen voor de Heuvel. Graphic CBRE-MVRDR © CBRE

Planeetmanager Winy Maas kijkt vrolijk God op de vingers

INGEZONDEN OPINIE Het ego van architect Winy Maas is vele malen te groot voor een stad als Eindhoven, betoogt (stads)socioloog Bas van Stokkom. Hij vermoedt dat er weinig draagvlak is voor wat hij zijn 'pathetische bouwplannen' noemt.

Bas van Stokkom 21-05-21

Winy Maas, stedenbouwkundig supervisor in Eindhoven, ligt op ramkoers. Zijn jongste visioen pronkte deze week op de voorpagina van het ED. Bovenop het Heuvelkwartier moeten een Muziekberg, een popzaal en skybar verrijzen, samen verpakt in een glazen stolp, omgeven door een stadspark op hoogte. Het gemeentebestuur is verguld.

Eerder werd Maas ook al op een voetstuk geplaatst (ED 8 mei). Een wereldvermaarde architect met een indrukwekkend oeuvre. Zijn genialiteit zou op Brabant afstralen. Brainport- en provinciebestuurders lijken de man als een verlosser binnen te halen. Volgens Maas moeten de Brabantse steden veel meer verdichten en tegelijk moeten we 'elk oppervlak' en 'alle gebouwen' door planten laten overwoekeren. Woontorens zijn hard nodig, 'anders gaat het prachtige Brabantse landschap naar de kloten'.

Fantasie de vrije loop laten

Al eerder liet Maas in deze krant (22 april 2018) zijn fantasie de vrije loop. De Catharinakerk bovenop een woontoren en een tweede Evoluon in de Binnenstad. Het moet groter, groener, intenser, bruisender en spectaculairder. 'Eindhoven moet gaan voor de wauw-factor'.

Wat bezielt de man? Tijd om enkele kanttekeningen bij zijn ambities te plaatsen. Maas is zijn hele leven al gefascineerd door stedelijke dichtheid, de zelfvoorzienende stad en het creëren van ruimte op ijle stadshoogten. Zijn reflecties op stedenbouw hebben twee vaste bestanddelen: ten eerste, groots denken. Liefst de hoogte in, met flinke volumes en spectaculaire vormen. Ten tweede, het creëren van groene bovensteden met beboste daklandschappen.

In de publicaties van MVRDV, het bureau van Maas, passeren doldwaze ideeën de revue: wolken creëren rondom groene torens, zwevende fruitkassen, varkensflats van 600 meter hoog en drijvende woonsteden op het IJsselmeer. Maas werpt zich op als Planeetmanager en kijkt vrolijk God op de vingers. De Sahara kan 'terug veroverd' worden, de biodiversiteit hersteld. We moeten de hele planeet herontwerpen, zegt hij zonder een spoor van scepsis.

Hoe meer wolkenkrabbers bijeen gepropt worden – in het Eindhovense centrum denkt Maas aan 70 torens – des te minder groen op straat en plein resteert

Bas van Stokkom

De vraag is wat die dromen te maken hebben met duurzaamheid en rentmeesterschap. Het kapitalistisch systeem mag immers gewoon blijven voortrazen en bulldozeren, terwijl verdere bevolkingsgroei kennelijk geen probleem is. De MVRDV-iconen weerspiegelen de trend dat grote steden in een mondiale statuswedloop gewikkeld zijn. Ze moeten in de vraag naar prestige, faam en trots voorzien.

Merkwaardig genoeg meent Maas dat hoge woontorens bijdragen aan een groenere stad. Verticale bebossing is namelijk een kwetsbare (en dure) aangelegenheid, alleen al omdat die bomen zichzelf niet in leven kunnen houden. Bovendien, hoe meer wolkenkrabbers bijeen gepropt worden – in het Eindhovense centrum denkt Maas aan 70 torens – des te minder groen op straat en plein resteert.

Dezelfde stedenbouwkundige concepten

Het opliften van de Catharinakerk in Eindhoven (links) is een van de ideeën van Winy Maas. Onder de kerk denkt hij aan woningen. © MVRDV

Opvallend is dat Maas in zowat elke stad waar hij actief is, dezelfde stedenbouwkundige concepten gebruikt: een opgetild klassiek gebouw hier, een reusachtige trap daar. Attracties die veel volk trekken en een gevulde stadsporthemonee beloven. Menigmaal hebben hoogbouwplannen een

karikaturale en wat melige vorm. Zo wil hij in Tilburg drie gigantische woontorens bouwen die het netnummer (013) moeten symboliseren. In Eindhoven moet een hoge E verrijzen en een toren die Anton Philips moet verbeelden.

Toegegeven, sommige MVRDV gebouwen zijn best aardig. Er zijn echter ook mislukte creaties, zoals de VPRO-villa in Hilversum waar medewerkers dagelijks de chaos van een bureaulandschap moeten trotseren. De Effenaar in Eindhoven is een treurige donkere doos geworden, met een onooglijke en dysfunctionele grote zaal. Of neem de Markthal in Rotterdam. Sommige critici noemen dat icoon een 'historische clusterfuck van nep-authenticiteit', verpakt als een spirituele ervaring. Tegelijk een kakkineus project dat kansarmen uit de Rotterdamse binnenstad verdrijft. De aanvankelijk jubel heeft dan ook plaatsgemaakt voor gêne: de hal is een 'kathedraal voor hipsters' geworden waar je vier euro voor een pond tomaten moet betalen.

Koketteren met beboste daken

In Eindhoven gelooft het stadsbestuur nog altijd in Winy Wonderland. De verdichtingsvisie koketteert met beboste daken en XXL-torens. Curieus, je zou van het college van B&W een volwassen visie mogen verwachten. Het verlangen naar prestige en een imposante skyline zit kennelijk iedere realiteitszin in de weg. Onder gewone Eindhovenaren bestaat gelukkig weinig draagvlak voor pathetische bouwplannen, zoals de reacties op de opgetilde Cathrien hebben laten zien. Eerst de Effenaar verprutsen en nu een nieuwe poptempel op een 'Muziekberg' plakken, je moet maar durven. Inderdaad, het ego van Maas is vele malen te groot voor onze stad.

Bas van Stokkom is socioloog en verbonden aan de Stichting Beter Eindhoven